

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSA Marek Procek

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku C. spółki z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale zainteresowanych: A. A. Z., D. A., J. B., J. B. K., M. B., M. C., K. G., T. G., K. G., P. G.

o podstawę wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 marca 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Odwołująca się C. Sp. z o.o. w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 kwietnia 2016 r., oddalającego apelację odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 kwietnia 2015 r., i zasądził od odwołującej się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 4.275 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. W swojej skardze kasacyjnej skarżąca oznaczyła wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 34.474 zł, która stanowiła sumę wartości przedmiotów sporu we wszystkich sprawach połączonych do wspólnego rozpoznania w postępowaniu

przed Sądem pierwszej instancji.

Uzupełniając braki formalne skargi kasacyjnej, pełnomocnik odwołującej się oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia w poszczególnych sprawach, podając, że wynosi ona: w sprawie zainteresowanego A. A. Z. – 5.736 zł, w sprawie zainteresowanego D. A. – 2.688 zł, w sprawie zainteresowanej J. B. – 1.004 zł, w sprawie zainteresowanej J. B. K. – 8.829 zł, w sprawie zainteresowanej M. B. – 2.628 zł, w sprawie zainteresowanego M. C. – 8.447 zł, w sprawie zainteresowanej K. G. – 1.187 zł, w sprawie zainteresowanego T. G. – 1.143 zł, w sprawie zainteresowanej K. G. – 1.477 zł, a w sprawie zainteresowanego P. G. – 1.335 zł.

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2016 r. odrzucił w związku z tym skargę kasacyjną, stwierdzając, że w niniejszej sprawie skarżąca odwołała się od dziesięciu decyzji organu rentowego dotyczących zainteresowanych, w których określono wyłącznie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu podlegania ubezpieczeniom jako pracowników skarżącej za wskazane w tych decyzjach okresy. Przypisanie wyższej podstawy wymiaru składek wynikało zaś z uznania, że w przychodach osiąganych przez zainteresowanych należało uwzględnić kwoty wypłaconych im napiwków, które stanowią element wynagrodzenia ze stosunku pracy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie było zatem podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ zainteresowani są objęci ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia u skarżącej, co nie było sporne w toku postępowania. Przedmiotem sporu, a w konsekwencji również przedmiotem zaskarżenia, była natomiast jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisanych w zaskarżonych decyzjach.

Ponadto, Sąd drugiej instancji podniósł, że w wyniku połączenia do wspólnego rozpoznania na podstawie art. 219 k.p.c. poszczególne sprawy nie straciły samodzielności. Sąd Apelacyjny przywołał przy tym postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UZ 69 /13, którym przyjęto, że „Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. – kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który

nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c.”.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wnioskodawca w skardze kasacyjnej wadliwie wskazał więc jako wartość przedmiotu zaskarżenia łączną kwotę składek wszystkich zainteresowanych. Prawidłowe było bowiem określenie tej wartości w rozbiciu na poszczególnych zainteresowanych.

Uwzględniając powyższą argumentację, Sąd drugiej instancji uznał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest wyłącznie wysokość składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do części stanowiącej różnicę pomiędzy sumą składek przypisanych w spornych decyzjach a wynikającą z deklaracji płatnika. Jeśli zatem przedmiotem sporu w sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to w stosunku do zainteresowanych, gdzie wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna.

Skarżąca C. Sp. z o.o. w W. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 19 sierpnia 2016 r., wnosząc o uchylenie tego postanowienia oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że skarga wniesiona kasacyjna, dotycząca ubezpieczeń społecznych, dotyczy sprawy wyłącznie o ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne należnych ze stosunku pracy, podczas gdy w rzeczywistości przedmiotem zaskarżonego postępowania było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Zacząć należy od wstępnej uwagi, że wbrew treści komparycji zaskarżonego postanowienia przedmiotem niniejszej sprawy jest nie tyle podstawa wymiaru składek, co wysokość składek należnych od określonej podstawy ich wymiaru, co zresztą prawidłowo ocenił Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Nie ma racji skarżąca, podnosząc, że przedmiotem sporu, a co za tym idzie przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie, w której zostało wydane zaskarżone postanowienie, „było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych”. Ta kwestia nie stanowiła bowiem przedmiotu decyzji organu rentowego, wyznaczającego zakres przedmiotowy rozpoznania i rozstrzygnięcia w postępowaniu Sądów obu instancji, zainicjowanym odwołaniem wniesionym przez skarżącą od tych decyzji. Wymaga zaś podkreślenia, że przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601 oraz z dnia 25 maja 1999 r., II UKN 622/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 591). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania wyznacza decyzja, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 stycznia 2008 r., II UZ 43/07, LEX nr 442809 i z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286, a także wyrok z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215). W rezultacie przed sądem odwołujący się może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy organ rentowy w wydanych przez siebie decyzjach ustalił natomiast wyłącznie podstawę wymiaru składek należnych na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

zainteresowanych, będących wszak pracownikami skarżącej i z tego tytułu podlegającymi już ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Dlatego też jedyną kwestię wymagającą rozstrzygnięcia przez Sądy *meriti* stanowiło zagadnienie, czy skarżąca jako pracodawca zainteresowanych przy obliczaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, poza przychodami uwzględnionymi przez nią w składanych organowi rentowemu deklaracjach, powinna brać pod uwagę również kwoty otrzymane przez zainteresowanych w formie napiwków od klientów. Zatem przedmiot niniejszej sprawy nie obejmował, wbrew zarzutom skarżącej, kwestii, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Należy również stwierdzić, że Sąd Najwyższy wielokrotnie przyjmował, iż możliwe jest objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych pracowników (por. m. in. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301), jednak bez wpływu na wartość przedmiotu sporu. Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2014 r., II UZ 9/14, LEX nr 1541054 i powołane tam orzecznictwo). W razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się zaś odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14,

OSNP 2014 nr 12, poz. 168).

Uwzględniając przedstawione wyżej poglądy judykatury i w pełni je aprobując, Sąd Najwyższy w obecnym składzie uznaje, że Sąd Apelacyjny prawidłowo wezwał skarżącą do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia indywidualnie dla każdej z połączonych spraw. Słusznie również odrzucił tę skargę kasacyjną po stwierdzeniu, że wartość przedmiotu zaskarżenia analizowana odrębnie w odniesieniu do każdego z zainteresowanych jest niższa niż wymagana treścią art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł zatem jak w sentencji.